

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

27. märts 2014*

Eelotsusetaotlus — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Artikkel 47 — Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile — Kohtulõivud ja tagatised määruskaebuse esitamisel sotsiaalasjades — Liidu õiguse rakendamine — Puudumine — Liidu õiguse kohaldamisala — Euroopa Kohtu pädevuse puudumine

Kohtuasjas C-265/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Social nr 2 de Terrassa (Hispaania) 3. mai 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 15. mail 2013, menetluses

Emiliano Torralbo Marcos

versus

Korota SA,

Fondo de Garantía Salarial,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts (ettekandja), kohtunikud J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Hispaania valitsus, esindaja: S. Centeno Huerta,
- Euroopa Komisjon, esindajad: I. Martínez del Peral ja H. Krämer,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikli 47 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Emiliano Torralbo Marcose ning teiselt poolt Korota SA (edaspidi „Korota”) ja Fondo de Garantía Salarial (Palgagarantii fond, edaspidi „Fogasa”) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab Emiliano Torralbo Marcosele hüvitise maksmist pärast seda, kui Korota (pankrotimenetluses tervendamisel olev ettevõtja) ütles üles tema töölepingu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiiv 2008/94/EÜ töötajate kaitse kohta tööandja maksejõuetuse korral (ELT L 283, lk 36) sätestab artikli 1 lõikes 1:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse töötajate nõuete suhtes, mis tekivad töölepingutest või töösuhetest ja esitatakse tööandjate vastu, kes on maksejõuetud artikli 2 lõike 1 tähenduses.”

- 4 Selle direktiivi artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Käesolevas direktiivis loetakse tööandja maksejõuetuks, kui liikmesriigi õigusnormidega sätestatud korras on tööandja maksejõuetuse tõttu esitatud taotlus ühismenetluse algatamiseks, mille käigus tööandja kaotab osaliselt või täielikult oma vara käsutamise õiguse, ja määratakse likvideerija või samasugust ülesannet täitev isik ning vastavalt nimetatud sätetele on pädev asutus:

- a) kas otsustanud menetluse algatada või
- b) teinud kindlaks, et tööandja ettevõtte on lõplikult tegevuse lõpetanud ja kättesaadavast varast ei piisa menetluse algatamiseks.”

- 5 Direktiivi artikli 3 esimeses lõigus on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et garantiiasutused tagavad vastavalt artiklile 4 töötajate töölepingutest või töösuhetest tulenevate rahuldamata nõuete väljamaksmise, sealhulgas lahkumistoetuse töösuhete lõpetamise korral, kui siseriiklikud õigusaktid seda ette näevad.”

Hispaania õigus

- 6 10. jaanuari 1996. aasta seaduse 1/1996 menetlusabi kohta (Ley 1/1996 de asistencia jurídica gratuita, *Boletín Oficial del Estado* nr 11, 12.1.1996, lk 793, edaspidi „ley 1/1996”) artikkel 2 „Isikuline kohaldamisala” sätestab:

„Käesolevas seaduses ning asjaomast valdkonda reguleerivates lepingutes ja konventsioonides, millele Hispaania Kuningriik on alla kirjutanud, ette nähtud tingimustel ja ulatuses on tasuta menetlusabile õigus järgmistel isikutel:

[...]

- d) sotsiaalasjades lisaks töötajatel ja sotsiaalkindlustusskeemis kindlustatutel ja seda nii kaitse tarvis kohtus kui ka selliste õiguskaitsevahendite kasutamiseks, mis on suunatud töösuhetest tulenevate nõuete tagamiseks pankrotimenetluses toimuva tervendamise raames.”

7 Ley 1/1996 artikkel 6 „Õiguse materiaalne sisu” on sõnastatud järgmiselt:

„Õigus menetlusabile hõlmab järgmisi teenuseid:

[...]

5. Vabastus lõivu ja õiguskaitsevahendi kasutamiseks vajalike tagatiste tasumise kohustusest.”

8 20. novembri 2012. aasta seaduse 10/2012 (millega reguleeritakse teatavaid lõive õigusemõistmise ja Riikliku Toksikoloogia ja Kohtumeditiini Instituudi puhul) (Ley 10/2012 por la que se regulan determinadas tasas en el ámbito de la Administración de Justicia y del Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses, BOE nr 280, 21.11.2012, lk 80820, edaspidi „ley 10/2012”) artikkel 1 „Tsiiviil-, haldus- ja sotsiaalasjades kohtumõistmise eest nõutava lõivu kohaldamisala” sätestab:

„Tsiiviil-, haldus- ja sotsiaalasjades kohtumõistmise eest nõutav lõiv on riigilõiv ning see kuulub maksmisele kogu riigi territooriumil käesolevas seaduses ette nähtud juhtudel [...]”.

9 Selle seaduse artikkel 2 „Lõivu tasumise kohustuse tekkimise aluseks olev toiming” on sõnastatud järgmiselt:

„Lõivu tasumise kohustuse tekkimise aluseks on kohtuvõimu teostamine järgmiste menetlustoimingute tagajärjel:

[...]

f) sotsiaalasjades määruskaebuste (*recursos de suplicación*) ja kassatsioonkaebuste esitamine.”

10 Sama seaduse artikkel 3 „Lõivu tasuja” sätestab lõikes 1:

„Lõivu tasuja on isik, kes algatab kohtuvõimu teostamise ning teeb lõivu tasumise kohustuse tekkimise aluseks oleva toimingu.”

11 Selle seaduse artikli 4 lõiked 2 ja 3, mis käsitlevad lõivu tasumise kohustusest vabastamist, on sõnastatud järgmiselt:

„2. Lõivu tasumisest on igal juhul vabastatud järgmised isikud:

a) isikud, kelle õigust menetlusabile on tunnustatud, sest nad tõendavad, et vastavad menetlusabi reguleerivate õigusnormide kohaselt selle saamiseks vajalikele tingimustele.

[...]

3. Sotsiaalasjade puhul kohaldatakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes lõivuvabastust 60% ulatuses lõivusummast, mida nad peavad maksma määruskaebuse ja kassatsioonkaebuse esitamise korral.”

12 Ley 10/2012 artikli 5 lõige 3, mis käsitleb lõivu sissenõudmist, sätestab:

„Sotsiaalasjade puhul kuulub lõiv tasumisele määruskaebuse või kassatsioonkaebuse esitamise ajal.”

- 13 Lõivubaas on määratletud selle seaduse artiklis 6. Artikkel 7, mis käsitleb lõivu suuruse kindlaksmääramist, näeb sotsiaalasjades määruskaebuse esitamise korral üldjuhul ette 500 euro tasumise. Kui lõivu tasuja on füüsiline isik, siis tuleb lisaks tasuda summa, mis saadakse lõivubaasi korrutamisel 0,1 protsendiga, kusjuures lõivu muutuva osa maksimaalseks suuruseks on 2000 eurot. Seaduse artikkel 8 käsitleb „pöördmaksustamist” ja lõivu tasumist.

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

- 14 Korota on alates 16. juunist 2008 tervendamisel.
- 15 Juzgado de lo Mercantil nr 4 de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus nr 4) tegi 16. juunil 2010 otsuse, mille resolutsioonis oli märgitud järgmist:

„Kiita heaks tervendamiskava, mille Korota esitas 9. aprillil 2010. aastal ja mille võlausaldajad on heaks kiitnud; Korota peab tervendamiskava täitmise kohta käesolevale kohtule aru andma iga kuue kuu tagant. Saneerimismenetlus lõppeb käesoleva kohtuotsuse väljakuulutamise päeval.”

- 16 Emiliano Torralbo Marcose ja Korota vahelises kompromissis, mille eelotsusetaotluse esitanud kohtu kantselei kinnitas 25. juunil 2012, on märgitud:

„1. [Korota] kinnitab taas töölepingu ülesütleamise põhjusi ning tunnistab üksnes kompromissi huvides, et tööleping öeldi üles alusetult. Ta pakub omalt poolt hüvitisena 14 090 eurot, millele lisandub 992,66 eurot ette teatamata jätmise ning 6563 eurot käesolevas menetluses nõutud netosummade eest.

2. Kuivõrd Emiliano Torralbo Marcos on sellise summaga rahul, siis lepivad pooled kokku, et nendevaheline tööleping lõpetatakse 27. veebruaril 2012.

[...]”

- 17 Emiliano Torralbo Marcos esitas 3. oktoobril 2012 eelotsusetaotluse esitanud kohtule taotluse kompromissi täitmiseks, kuna Korota ei ole täitnud selles kokkulepitud kohustusi.

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus andis 13. novembri 2012 määrusega Korota suhtes välja täitekorralduse. Samal päeval täitetoimingute tegemine siiski peatati, sest Korota suhtes kehtis tervendamiskava ning enne selle kava kehtestamist ei olnud mingit talle kuulunud vara arestitud.

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sekretäri sama päeva otsusega teatati Emiliano Torralbo Marcosele, et ta võib oma nõuete kaitsmiseks Korota vastu pöörduda antud asjas pädeva Juzgado de lo Mercantili (kaubanduskohus) poole.

- 20 Emiliano Torralbo Marcos esitas kohtumääruse peale vaidlustuse (*recurso de reposición*), sest tema arvates tuli Ley Reguladora de la Jurisdicción Social (sotsiaalasjade kohtumenetluse seadus) artikli 239 kohaselt täitmist jätkata, kuna Juzgado de lo Mercantil nr 4 oli tervendamiskava heaks kiitnud ning teinud määruse saneerimismenetluse lõpetamiseks.

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis esitatud vaidlustuse 3. jaanuari 2013. aasta kohtumäärusega rahuldamata põhjusel, et eespool viidatud 13. novembri 2012. aasta määrus oli endiselt jõus, kuna tervendamiskava ei olnud lõpetatud.

- 22 Emiliano Torralbo Marcos teatas kavatsusest esitada 3. jaanuari 2013. aasta kohtumääruse peale määruskaebus (*recurso de suplicación*) Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Kataloonia kõrgeim kohus).

- 23 Kuna Emiliano Torralbo Marcos ei esitanud maksuameti tõendit selle kohta, et ta on tasunud ley 10/2012 kohase riigilõivu, anti talle 13. märtsi 2013. aasta korraldava määrusega viiepäevane tähtaeg selle puuduse kõrvaldamiseks.
- 24 Emiliano Torralbo Marcos [...] esitas korraldava määruse peale 22. märtsil 2013 vaidlustuse (*recurso de reposición*), milles väitis sisuliselt seda, et tal ei ole kohtulõivude tasumise kohustust, sest esiteks oli tal töötaja ja sotsiaalkindlustussüsteemiga liitunud isikuna ley 1/1996 artikli 2 punkti d alusel õigus tasuta menetlusabile ja teiseks, et ley 10/2012 on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47, kuna see kujutab endast ebaproportsionaalset takistust ning on vastuolus nimetatud artikliga tagatud õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub selgitada, kas harta artikliga 47 on kooskõlas sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis panevad töötajale kohustuse tasuda kohtulõivu selleks, et oleks võimalik esitada sundtäitemenetluse raames apellatsioonkaebus eesmärgiga tunnistada tööandja kohtu otsusega maksejõuetuks, mis annaks talle vastavalt direktiivile 2008/94 õiguse pöörduda garantiiasutuse poole.
- 26 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Social nr 2 de Terrassa (Terrassa töövaidluskohus nr 2) menetluse peatada ja esitada järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [ley 10/2012] artikkel 1, artikli 2 punkt f, artikli 3 lõige 1, artikli 4 lõike 2 punkt a, artikli 4 lõige 3, artikli 5 lõige 3, artiklid 6 ja 7 ja artikli 8 lõiked 1 ja 2 on vastuolus [harta] artikliga 47, sest need ei võimalda siseriiklikul kohtul a) lõivuvabastuse kohaldamise eesmärgil lõivu suurust kohandada ega hinnata selle proportsionaalsust (seoses küsimusega, kas riik on õigustatud lõivu tasumist nõudma ning kas kehtestatud lõivumäärad takistavad kasutada õigust tõhusale kohtulikule kaitsele); b) võtta arvesse liidu õiguse sätete tõhusa kohaldamise põhimõtet ja c) hinnata asjaolusid arvestades poolte jaoks menetluse olulisust; kusjuures lõivu tasumata jätmise korral ei võeta esitatud määruskaebust menetlusse?
  2. Kas [ley 10/2012] artikkel 1, artikli 2 punkt f, artikli 3 lõige 1, artikli 4 lõike 2 punkt a, artikli 4 lõige 3, artikli 5 lõige 3, artiklid 6 ja 7, artikli 8 lõiked 1 ja 2 on vastuolus [harta] artikliga 47, sest tegemist on sellise erimenetluse kohaldamisega, nagu seda on kohtumenetlus sotsiaalasjades, kus tavaliselt kohaldatakse liidu õigust kui [Euroopa Liidu] tasakaalustatud majandusliku ja sotsiaalse arengu põhielementi?
  3. Eelnevaid küsimusi arvestades: kas selline kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus võib jätta kohaldamata eelotsuse küsimustes nimetatud õigusnormid, mis ei võimalda siseriiklikul kohtul: a) lõivuvabastuse kohaldamise eesmärgil lõivu suurust kohandada ega hinnata selle proportsionaalsust (seoses küsimusega, kas riik on õigustatud lõivu tasumist nõudma ning kas kehtestatud lõivumäärad takistavad õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele kasutamist); b) võtta arvesse liidu õiguse sätete tõhusa kohaldamise põhimõtet ja c) hinnata asjaolusid arvestades poolte jaoks menetluse olulisust; kusjuures kohtulõivu tasumata jätmise korral ei võeta esitatud määruskaebust menetlusse?”

Euroopa Kohtu pädevus

- 27 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab Euroopa Kohus talle ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotluse raames liidu õigust tõlgendada üksnes talle antud pädevuse piires (vt selle kohta kohtuotsus *McB*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, punkt 51, ning kohtumäärused *Cholakova*, C-14/13, EU:C:2013:374, punkt 21, ja *Schuster & Co Ecologic*, C-371/13, EU:C:2013:748, punkt 14).

- 28 Sellega seoses tuleb meenutada, et harta kohaldamisala liikmesriikide tegevuse suhtes on määratletud selle artikli 51 lõikes 1, mille kohaselt on harta sätted ette nähtud liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral (kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 17).
- 29 Harta artikli 51 lõige 1 kinnitab Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt liidu õiguskorras tagatud põhiõigused laienevad kõigile liidu õigusega reguleeritud olukordadele, kuid mitte väljapoole niisuguseid olukordi (vt kohtuotsus Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punkt 19, ja kohtumäärus Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, punkt 19).
- 30 Kui aga olukord ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse, siis puudub Euroopa Kohtul pädevus ning harta osutatud sätted ei saa iseenesest olla selle pädevuse aluseks (vt selle kohta kohtuotsus Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, punkt 22; kohtumäärused Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, punkt 20; Dutka ja Sajtos, C-614/12 ja C-10/13, EU:C:2014:30, punkt 15, ning Weigl, C-332/13, EU:C:2014:31, punkt 14).
- 31 Seega tuleb analüüsida, kas põhikohtuasja aluseks olnud olukord kuulub liidu õiguse kohaldamisalasse.
- 32 Käesoleva eelotsusetaotluse raames reguleerivad põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid üldiselt lõivusid õigusemõistmise valdkonnas. Nende eesmärk ei ole rakendada liidu õiguse sätteid. Pealegi ei sisalda liidu õigus ühtki valdkonna erinormi või normi, mis mõjutaks neid siseriiklikke õigusnorme.
- 33 Samas ei puuduta põhikohtuasja ese mõne muu kui hartas sätestatud liidu õiguse normi tõlgendamist või kohaldamist (vt analoogia alusel kohtumäärus Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, EU:C:2013:810, punkt 21).
- 34 Lisaks, erinevalt kohtuotsuse DEB (C-279/09, EU:C:2010:811) aluseks olnud asjast, millele viitas eelotsusetaotluse esitanud kohus ja mis oli seotud liidu õiguse alusel esitatud õigusabitaotlusega riigivastutust käsitlevas menetluses, tuleneb eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas kõnealused kohtulõivud ja deposiidid puudutavad määruskaebuse esitamist eespool viidatud 3. jaanuari 2013. aasta määruse peale, millega eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis rahuldamata kompromissi sundtäitmise taotluse, mille esitas Emiliano Torralbo Marcos siseriikliku õiguse, s.o sotsiaalasjade kohtumenetluse seaduse artikli 239 alusel.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib aga, et Emiliano Torralbo Marcose lõppeesmärk kohtusse pöördumisel on luua vastavalt direktiivi 2008/94 artiklile 3 alus Fogasa sekkumiseks Korota maksejõuetuks muutumise korral.
- 36 Tuleb tõdeda, et põhikohtuasja praeguses staadiumis ei kuulu kõnealune olukord selle direktiivi ega üldisemalt liidu õiguse kohaldamisalasse.
- 37 Nagu märgib Euroopa Komisjon, tuleneb direktiivi 2008/94 artikli 2 lõike 1 sõnastusest, et küsimus, kas selle direktiivi tähenduses loetakse töandja maksejõuetuks, kuulub siseriikliku õiguse kohaldamisalasse ning seda otsustab pädev siseriiklik asutus.
- 38 Olgugi et eelotsusetaotluses esitatud andmete kohaselt algatati Korota tervendamismenetlus 2008. aasta juunis, ei sisalda taotlus ühtki konkreetset asjaolu, mis võimaldaks järeldada, et vastavalt Hispaania õiguse asjaomastele sätetele on see ettevõtte maksejõuetu ka põhikohtuasja praeguses staadiumis.
- 39 Vastupidi, eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud teabest nähtub – arvestades, et selle kaebuse eesmärk, mille Emiliano Torralbo Marcos kompromissi sundtäitmist taodeldes esitas, on tunnistada Korota kohtu otsusega maksejõuetuks –, et Hispaania õiguse alusel ei saa seda ettevõtet praeguses staadiumis maksejõuetuks lugeda.

- 40 Asjaolu, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul soovis Emiliano Torralbo Marcos kohtusse pöördumisega jõuda maksejõuetuks tunnistamise otsuse tegemiseni, et vastavalt direktiivi 2008/94 artiklile 3 luua alus Fogasa sekkumiseks, ei ole piisav asumaks seisukohale, et põhikohtuasjas kõnealune olukord kuulub sellest menetlusetapist alates direktiivi ja seega ka liidu õiguse kohaldamisalasse.
- 41 Tasub veelkord märkida, et vastavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud selgitustele keeldus viimane oma 3. jaanuari 2013. aasta määrusega, mille peale esitas Emiliano Torralbo Marcos määruskaebuse, rahuldamast viimase taotlust kompromissi sundtäitmise kohta sisuliselt seetõttu, et sundtäitmine sõltub selle pädeva kaubanduskohtu otsusest, kelle poole paluti Emiliano Torralbo Marcosele pöörduda oma õiguste kaitsmiseks.
- 42 See määrus ei mõjuta Korota maksejõuetuse küsimust ega asjaomase isiku võimalikku õigust saavutada direktiivi 2008/94 alusel pädevalt garantiiasutuselt rahuldamata nõuete tasumine, kui Korota tunnistatakse vastavalt asjaomastele siseriiklikele õigusnormidele maksejõuetuks.
- 43 Kõikidest eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et põhikohtuasja aluseks olnud õiguslik olukord ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse. Järelikult ei ole Euroopa Kohus pädev vastama Juzgado de lo Social nr 2 de Terrassa küsimustele.

Kohtukulud

- 44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Euroopa Liidu Kohus ei ole pädev vastama Juzgado de lo Social nr 2 de Terrassa (Hispaania) eelotsuse küsimustele.

Allkirjad